

מסורת הש"ס

^[א] נפי חוס' לעיל יט: ד"ה שזועות כו' ורמנינו^[א], ^[ב] נדרים יב. יד., ^[ג] א. נמנדר

רבינו חננאל

אכילנא משמע. ופריק אב"י מתני' דגדרים במסרבין בו לוכל. ואמר שבועה שאוכל לך כלומר מסרבין בו דדייק. לישניה דמשמע לא אכילנא לך הוא. מתני' בשאין מסרבין בו דדייק. לישניה כמשמעה. רב אשי אמר גמי במתני' דקתני לה במסכת נדרים שאי אוכל דמשמע אינו אוכל. ואמרין הא לא אצטרין ^[א] קמ"ל. אצטרין מהו דתימא לישניה אתקיל ליה ושאוכל הוא קמ"ל דוקא הוא שאי אוכל שאני אוכל לך: ת"ר מבטא שבועה איסר שבועה. אסר איסר כו'. תירצה אב"י הכי מבטא שבועה. אסר מתפס בשבועה. פ"י כגון שנשבע שלא יאכל בשר זה. וחזר ואמר זה הפת עלי כזה הבשר. אסר איסר כגון שהתפס עוד דגים על אותה הפת שהתפסה בבשר. ואמר אם אתה אומר מתפס בשבועה כמוציא שבועה מפיו דמי חייב. ואם לאו פטור. ואמר אב"י מנא לן דמבטא שבועה היא שנאמר ואם היו תהיה לאיש ונדרוהי עליה או מבטא שפתיה. ואילו שבועה לא אדכר בה. כמה דכתיב או נפש כי תשבע לבטא בשפתים ש"מ במאי אסרה במבטא: רבא אמר לעולם מתפס בשבועה לאו כמוציא שבועה מפיו הוא. והכי קתני מבטא שבועה. אסר שבועה. אסרוה דאסר הטילו הכתוב בין נדר לשבועה דכתיב ואם בית אישה נדרה או אסרה אסר על נפשה בשבועה. הוציא זה האיסר מפיו בלשון נדר. הרי הוא נדר. בלשון שבועה הרי הוא שבועה. מתפס בשבועה אב"י אמר כמוציא שבועה מפיו הוא. רבא אמר לאו כמוציא שבועה מפיו הוא. ומוחבין עליה ופריק הכי

^[א] נראה דל"ל לא אצטרין לאשמעינן ומשני דלעטרין מהו דמיתא וכו'.

שבועות שתיים פרק שלישי שבועות

מסרבין. מפריין: **מתני'** **נשאין מסרבין זו**. הלכך שאוכל דקא אכילנא הוא: **רב אשי אמר תני**. צברייתא שזועה שאי אוכל לך: **דאיתקל**. נכשל ולא נתכוין לומר שאי: **איסר שזועה**. מפרש לקמיה: **איסור איסר**. איסרתו של איסר מה הוא: **אם אסה אומר**

כו'. מאי קאמרת והא אמרת איסר לשון שזועה הוא והדר תני אם אתה אומר: **ה"ק מבטא שזועה**. האומר מבטא ככר זו עלי כלאומר שזועה שלא אוכלנו ואם אכלנו ה"ז בעולה ויורד: **איסר מיתפס בשזועה**. איסר עלי ככר זו הרי הוא כמי שנשבע על הככר וחזר ואמר על ככר אחר ה"ז מה שהתפס את השני בראשון: **איסור איסר**. ומנו איסורו של איסר זה: **אם אסה אומר כו'**. אם תמצי לומר שהמתפס בשזועה כמוציא שזועה מפיו דמי ואם אכלנו חייב קרבן אף זה האומר איסר ככר זה עלי חייב קרבן אם אכלנו שהאיסר לשון התפסת שזועה הוא: **ואם לאו**. שהמתפס בשזועה אינו כנשבע לענין קרבן ומלקות אף האיסר אין בו לא קרבן ולא מלקות: **או אסרה אסר שזועה**. שזעצה עליו ככר: **או מבטא שפתיא אשר אסרה וגו'**. ולא כתיב

שזועה צמה אסרה את נפשה בלשון מבטא: **רבא אמר**. לא איסתפיק ליה לתנא למימר צהא אם אתה אומר דפשיטא ליה דמיתפס בשזועה לאו כמוציא שזועה מפיו הוא: **והכי קאמר מבטא שזועה איסר נמי**. לשון שזועה הוא: **איסר זה הטילו הכסוב כו'**. היינו פירוש דאיסור איסר אם אתה אומר והכי קאמר איסור של איסר שאמרתי לך שהוא שזועה לא כל הלשונות שוות צו שהרי הטילו הכסוב צין נדר לשזועה אם אמירתו בלשון שזועה כגון איסר שלא אוכל ככר זה כן לשון הנשבעין אומרים שלא אוכל אף האיסר שהוציאו בלשון זה שזועה הוא וחייב קרבן ואם לאו אלא הוציאו בלשון נדר שאמר איסר ככר זו עלי שהוא לשון הנודרים קונס זה עלי אף זה נדר ופטור מקרבן: **כיוס שמת צו אציו**. כאשר אסרתי עלי צמר ציוס שמת צו אצל לעולם: **והוא שנדוד וצא מאומו היום**. שקיבל עליו ככר נדר שלא יאכל צמר ציוס שמת צו אציו לעולם וכן יוס שמת צו פלוני וכן יוס שנהרג צו גדליה. וקסלקא דעתא

השתא דהיינו מתפס צנדר וקתני אחיזה איסר האמור צתורה שהוא בלא יחל צצרו ^[א] האומר הרי עלי כו' אלמא המתפס צנדר הרי הוא בלא יחל צנדר עגמו ומדמתפס צנדר נדר מתפס בשזועה שזועה: תריץ

פטור מיהו הא פשיטא ליה שדינו כראשון להתחייב קרבן צשני ורבא פליג עליה ופטור אף צשני אצל תימה דאכתי מספקא ליה לתנא בצלשני והא דגרסינן נמי וחיצי צו"י לא אחי שפיר: **וְאִיִּלָּן שבועה לא קאמר**. דאי הוה כתיב שזועה הוה מפרש שאותה מבטא אסרה על נפשה בלשון אצל השתא על כרחק אית לן לפרש צמה אסרה על נפשה בלשון מבטא וא"ת מהו דלמא דאנדר דכתיב צרישא דקרא קאי: **שלא אוכל בשר**. לא חש התנא לדקדק בלשונו בצלשון זה אינו חל דשלא אוכל הוי דצר שאין צו ממש שאינו אוסר על עצמו כלום כמו קונס שאיני יסן דלא אמר כלום אם לא אמר קונס עיני צשינה כדאמרין צפרק צ' דנדרים ^[דף טו.] וה"נ לריץ שיאמר קונס אכילת צשר עלי ומיהו שמת יס לחלק דדוקא גבי שינה לא אמר כלום משום דשינה עגמה אין צה ממש: **בדמתפס** בנדר נדר כו'. ואם תאמר שמואל אמאי מפרש איסר צמתפס צנדר והא איסר דקרא קאמר אצי דהיינו מתפס בשזועה ויש לומר דמתפס צנדר ילפינן ממתפס בשזועה ויחיא ליה לשמואל לאוקמא צרייתא צנדרים שרגילות הוא צשני אדם נודרין מלאכול צשר ומנשחות יין ציוס שראו ירושלים צחורצנה ואין רגילות לאסור עצמם בשזועה:

ב.

שא"י אוכל אך פשיטא. לא פריך פשיטא אלא משום דהיינו שלא אוכל לך דקתני דהא אשלא אוכל לא קשיא ליה פשיטא: **ל"ישנא איתקל ליה**. וליכא למיפרך כיון דלאשמעינן שאי אוכל אמאי איצטריך למיתני צרישא שלא אוכל לך דזו ואף זו קתני וא"ת נשייליה מה היה צדעתו ויש לומר כגון שאמר שצדעתו כל מה שיהיה משמעות לשונו אי נמי כגון ששכח מה היה צדעתו וצנדרים ^[דף טז.] מפרש אמאי רב אשי לא אמר ככצ"י: **איסר מיתפס בשבועה**. פ"י צקונטרס דאם אמר איסר עלי ככר זה הוי כמי שנשבע על הככר וחזר ואמר על ככר אחר הרי זה מה שהתפס את השני בראשון וקשה דלקמן קתני צצרייתא אחיזה איסר האמור צתורה הרי עלי כו' ואילו איסר ככר זה עלי לא קתני ומה שפ"י נמי איסור איסר כלומר איסור של איסר זה מה דינו אם אתה אומר מתפס בשזועה כו' שמוכל להוכיח מקרא צשום מקום שהוא כמוציא שזועה מפיו וחייב קרבן אף איסור זה כו' קשה דמשמע דתנא צא לאשמעינן דין איסר ואינו משמיענו כלום ששרי מסתפק צמתפס שזועה עצמו ועוד דאין דרך משנה וצרייתא שיסתפק התנא אם חייב או פטור ועוד מאי ואודא לטעמיה דקאמר לקמן דהכא מסתפקא ליה לצ"י ולקמן פשיטא ליה דכמוציא שזועה מפיו דמי ועוד צצכל הספרים גרסי' צסמוך כמוציא שזועה מפיו וחייב צו"י ולפ"ה ה"ל למינקט חייב בלא וי"ו ומפ' רבינו

חס דמבטא הכתוב צפרשה הוא לשון שזועה שנשבע בלשון מבטא כדפירש נמי צקונטרס אצל איסר הכתוב צפרשה אינו שזועה שיאסר עצמו בלשון איסר אלא צמתפס בשזועה הכתוב מדצר שנשבע על הככר וחזר ואמר על ככר אחר הרי עלי שלא אוכל ככר זה כזה והיינו איסר דקרא וה"נ מפרש לה צצרייתא לצ"י ואיסור של איסר זה אם אתה אומר מתפס בשזועה כלומר שהתפסיו צככר שנשבע עליו הוי כמוציא שזועה מפיו וחייב ואם לאו שלא התפסיו צאחר אלא אמר איסר ככר זה עלי אין זה לשון שזועה ופטור א"נ ה"פ אם אתה אומר מתפס בשזועה פ"י שהתפסיו בלשון שזועה שהוכיר לשון אכילה ואמר הרי עלי שלא אוכל זה כזה ואם לאו שלא הזכיר לשון אכילה אמר הרי עלי זה כזה פטור ועי"ל איסור איסר היינו איסור שלישי שהתפס ככר שלישי צשני ואם אתה אומר מתפס בשזועה דהיינו השני כמוציא שזועה מפיו דמי דהוי לגמרי כראשון אף לענין להתפס צו חייב גס צשלישי ואם לאו פליג לגמרי פליג עליה ופטור אף צשני אצל תימה דאכתי מספקא ליה לתנא דאי הוה כתיב שזועה הוה מפרש שאותה מבטא אסרה על נפשה בלשון מבטא וא"ת מהו דלמא דאנדר דכתיב צרישא דקרא קאי: **שלא אוכל בשר**. לא חש התנא לדקדק בלשונו בצלשון זה אינו חל דשלא אוכל הוי דצר שאין צו ממש שאינו אוסר על עצמו כלום כמו קונס שאיני יסן דלא אמר כלום אם לא אמר קונס עיני צשינה כדאמרין צפרק צ' דנדרים ^[דף טו.] וה"נ לריץ שיאמר קונס אכילת צשר עלי ומיהו שמת יס לחלק דדוקא גבי שינה לא אמר כלום משום דשינה עגמה אין צה ממש: **בדמתפס** בנדר נדר כו'. ואם תאמר שמואל אמאי מפרש איסר צמתפס צנדר והא איסר דקרא קאמר אצי דהיינו מתפס בשזועה ויש לומר דמתפס צנדר ילפינן ממתפס בשזועה ויחיא ליה לשמואל לאוקמא צרייתא צנדרים שרגילות הוא צשני אדם נודרין מלאכול צשר ומנשחות יין ציוס שראו ירושלים צחורצנה ואין רגילות לאסור עצמם בשזועה:

ואם לאו שלא הזכיר לשון אכילה אמר הרי עלי זה כזה פטור ועי"ל איסור איסר היינו איסור שלישי שהתפס ככר שלישי צשני ואם אתה אומר מתפס בשזועה דהיינו השני כמוציא שזועה מפיו דמי דהוי לגמרי כראשון אף לענין להתפס צו חייב גס צשלישי ואם לאו פליג לגמרי פליג עליה ופטור אף צשני אצל תימה דאכתי מספקא ליה לתנא דאי הוה כתיב שזועה הוה מפרש שאותה מבטא אסרה על נפשה בלשון מבטא וא"ת מהו דלמא דאנדר דכתיב צרישא דקרא קאי: **שלא אוכל בשר**. לא חש התנא לדקדק בלשונו בצלשון זה אינו חל דשלא אוכל הוי דצר שאין צו ממש שאינו אוסר על עצמו כלום כמו קונס שאיני יסן דלא אמר כלום אם לא אמר קונס עיני צשינה כדאמרין צפרק צ' דנדרים ^[דף טו.] וה"נ לריץ שיאמר קונס אכילת צשר עלי ומיהו שמת יס לחלק דדוקא גבי שינה לא אמר כלום משום דשינה עגמה אין צה ממש: **בדמתפס** בנדר נדר כו'. ואם תאמר שמואל אמאי מפרש איסר צמתפס צנדר והא איסר דקרא קאמר אצי דהיינו מתפס בשזועה ויש לומר דמתפס צנדר ילפינן ממתפס בשזועה ויחיא ליה לשמואל לאוקמא צרייתא צנדרים שרגילות הוא צשני אדם נודרין מלאכול צשר ומנשחות יין ציוס שראו ירושלים צחורצנה ואין רגילות לאסור עצמם בשזועה:

ואם לאו שלא הזכיר לשון אכילה אמר הרי עלי זה כזה פטור ועי"ל איסור איסר היינו איסור שלישי שהתפס ככר שלישי צשני ואם אתה אומר מתפס בשזועה דהיינו השני כמוציא שזועה מפיו דמי דהוי לגמרי כראשון אף לענין להתפס צו חייב גס צשלישי ואם לאו פליג לגמרי פליג עליה ופטור אף צשני אצל תימה דאכתי מספקא ליה לתנא דאי הוה כתיב שזועה הוה מפרש שאותה מבטא אסרה על נפשה בלשון מבטא וא"ת מהו דלמא דאנדר דכתיב צרישא דקרא קאי: **שלא אוכל בשר**. לא חש התנא לדקדק בלשונו בצלשון זה אינו חל דשלא אוכל הוי דצר שאין צו ממש שאינו אוסר על עצמו כלום כמו קונס שאיני יסן דלא אמר כלום אם לא אמר קונס עיני צשינה כדאמרין צפרק צ' דנדרים ^[דף טו.] וה"נ לריץ שיאמר קונס אכילת צשר עלי ומיהו שמת יס לחלק דדוקא גבי שינה לא אמר כלום משום דשינה עגמה אין צה ממש: **בדמתפס** בנדר נדר כו'. ואם תאמר שמואל אמאי מפרש איסר צמתפס צנדר והא איסר דקרא קאמר אצי דהיינו מתפס בשזועה ויש לומר דמתפס צנדר ילפינן ממתפס בשזועה ויחיא ליה לשמואל לאוקמא צרייתא צנדרים שרגילות הוא צשני אדם נודרין מלאכול צשר ומנשחות יין ציוס שראו ירושלים צחורצנה ואין רגילות לאסור עצמם בשזועה:

אלא

עין משפט ונר מצוה

ג א טושי"ע י"ד ס"י רלו סעיף יב:
ד ב מ"י פ"צ מהל' שזועות הל' ח ופ"ג מהל' נדרים הלכה א סמג לאוין רמא טושי"ע י"ד ס"י רלט סעיף ט:
ה ג מ"י פ"צ מהל' שזועות הלכה ו סמג שס טושי"ע י"ד ס"י רלו סעיף ד:
ו ד מ"י פ"צ מהל' שזועות הל' ז סמג לאוין רמא טושי"ע י"ד ס"י רד סעיף א:
ז ה ו מ"י פ"ג מהל' נדרים הל' זד ה סמג לאוין רמז טושי"ע י"ד ס"י רד סעיף ב:

תורה אור השלם

- ↑ או נפש כי תשבע לבטא בשפתים להרע או להיטיב לכל אשר יבטא הקאדם בשבעה ונעלם מפניו והוא ידע ואשם לאחת מאלה: ויקרא ה ד
- ↑ כל נדר וכל שבעת אסר לעבת נפש אישה יק'מנו ואישה יפרנה: במדבר ל יד
- ↑ ואם בית אישה נדרה או אסרה אסר על נפשה בשבעה: במדבר ל יא
- ↑ ואם היו תהיה לאיש ונדרוהי עליה או מבטא שפתיה אשר אסרה על במדבר ל ז

מוסף רש"י

איזה איסר האמור בתורה. דמתי (נמנדר ל) לכל שזועת איסר, דמשמע שיהא מודר צנדר שחאסר צכך (נדרים יב.).